

Kennisplatform Maatschappelijk Ondernemen

PDF-reeks **4**

Samenwerking corporaties

Prescan als instrument

aedes
vereniging van woningcorporaties

Juni 2007

Samenwerking corporaties

Prescan als instrument

Auteur

Mariëtte Heemskerk

In opdracht van

Kennisplatform Maatschappelijk Ondernemen

Versie 1

aedes
vereniging van woningcorporaties

De PDF-reeks Kennisplatform Maatschappelijk Ondernemen heeft tot doel om te informeren over meningen, actuele kennis en ontwikkelingen, als stof voor discussie en om het denken over maatschappelijk ondernemen verder te brengen. De uitkomsten daarvan worden zonodig steeds verwerkt in een nieuwe versie van de PDF.

Mariëtte Heemskerk is adviseur bij Atrivé en ziet samenwerking tussen maatschappelijk ondernemers als hét onderwerp van de toekomst. Ze is betrokken geweest bij verschillende samenwerkingsverbanden tussen woningcorporaties en andere maatschappelijke ondernemingen en heeft diverse opdrachten gedaan voor corporaties, zorginstellingen en welzijnsorganisaties.

Colofon

© Aedes, Hilversum

Auteur

Mariëtte Heemskerk, Atrivé, Houten

Programmamanagement

Ruud Bouwmans en Olaf Piekhaar, Aedes, Hilversum

Redactie

Van der Brug Communicatie, Hilversum

Productiebegeleiding

Carolien van der Ploeg, Aedes, Hilversum

Omslagfoto

Chris Pennarts, Montfoort

Vormgeving

Studio Typo Dynamo, Almere

Voorwoord

Welke plaats neemt samenwerking in bij de corporatie als maatschappelijk ondernemer? Samenwerking is bijna vanzelfsprekend bij het invullen van uw rol als maatschappelijk ondernemer. Een corporatie hoeft immers niet alles zelf te willen en te kunnen. Sterker nog: ondernemerschap vraagt om focus: afwegen wat u zelf doet en vooral ook wat u zelf niet doet. Als netwerkorganisatie maakt de corporatie gebruik van de sterke punten van (lokale) belanghouders, collega-corporaties, commerciële partijen en andere maatschappelijke organisaties.

Vanuit het Kennisplatform Maatschappelijk Ondernemen van Aedes is deze prescan één van de instrumenten op het gebied van samenwerking tussen corporaties. Meer informatie is te vinden op www.mo-plein.nl.

Inhoud

Voorwoord

1	Prescan	5
2	Checklist	6
3	Besluit	8

1 Prescan

Wat kan de corporatie met de prescan? Met de prescan kunt u zich kort, intern oriënteren op samenwerking. De eerste stap op weg naar samenwerking is interne afstemming tussen het bestuur en de raad van commissarissen (RvC). De vragen in deze prescan geven antwoord op de vraag of samenwerking met een andere corporatie een middel kan zijn om uw doelstellingen te bereiken en zo ja, wat daarbij de randvoorwaarden en condities zijn. De vragen in (en antwoorden op) deze prescan zijn voor bestuur en RvC dan ook een middel om toekomstige samenwerking op hoofdlijnen in te kaderen en te positioneren ten opzichte van andere thema's binnen de corporatie. De ingevulde prescan kan als besluitvormingsdocument dienen voor een eventueel vervolg.

Wanneer u besluit tot concrete acties, dan kunt u het stuk *Aandachtspunten en een eerste oriëntatie* gebruiken. Dit kan voordat u met concrete gesprekken begint en/of wellicht samen met uw aspirant-samenwerkingspartners. Hierbij vult elke organisatie de in het stuk opgenomen checklist apart in en vergelijkt vervolgens de individuele uitkomsten later met elkaar of gebruikt deze als input voor gesprekken met elkaar. Dit instrument is eveneens te vinden op www.mo-plein.nl.

2 Checklist

Wat zijn de verwachtingen van de corporatie over de samenwerking? Hoe ziet de samenwerking er over vijf jaar uit? Waar brengt samenwerking de corporatie? Omschrijf uw visie (een gedeeld ambitieus beeld) over samenwerken.

Samenwerking is altijd een middel en geen doel op zich. In het ondernemingsplan van de corporatie zijn de strategische doelstellingen opgenomen. De verbinding tussen de strategische doelstellingen en de bijdrage aan het waarmaken daarvan door samenwerking, maakt de meerwaarde helder. Wat zijn de drie belangrijkste doelstellingen die u wilt behalen met het aangaan van een samenwerkingsverband?

- 1.
- 2.
- 3.

Samenwerken gebeurt waar ten minste twee partijen aanwezig zijn. Deze partijen zijn waarschijnlijk niet identiek aan elkaar. Samenwerking vraagt van de corporatie om een stukje 'eigenheid' in te leveren en open te staan voor invloeden vanuit de andere partij. In hoeverre bent u bereid om een deel van de eigen identiteit van de corporatie (cultuur, eigenheid) in te leveren voor de samenwerking? Licht toe.

Een samenwerking komt niet uit het niets. Er is altijd een bestaande situatie. Vanuit die bestaande situatie komen mogelijk ook randvoorwaarden naar voren. Dit kan bijvoorbeeld op de inrichting van de organisatiestructuur liggen (allemaal een twee-lagenbesturingsmodel) of op de manier van werken (oprichting stuurgroep, aantrekken externe trekker). Wat zijn de drie belangrijkste randvoorwaarden of condities waarmee rekening moet worden gehouden bij een samenwerking?

- 1.
- 2.
- 3.

Vorm is altijd een afgeleide van de strategie. Door de antwoorden op de vragen 1 tot en met 4 en eerdere gedachten, hebt u mogelijk al een beeld van een mogelijke vorm. Denk bijvoorbeeld aan een gedeelde servicedienst, gezamenlijke personeelsmedewerker, ontwikkeling van nieuwe producten, et cetera. Hoe ziet de vorm van de samenwerking er naar uw voorkeur (of mogelijk) uit? Licht toe.

Aan de hand van de gewenste doelen ontstaan ook gedachten over het profiel van de mogelijke samenwerkingspartner. Is de samenwerkingsdoelstelling gericht op vastgoed? Of op ontwikkeling van nieuwe producten? Moet de samenwerkingspartner een goed netwerk hebben, gericht zijn op specifieke doelgroepen, bekend zijn met de lokale omgeving (en wat betekent dit concreet), et cetera. Geef een beschrijving van het gewenste profiel van mogelijke samenwerkingspartner(s).

Corporaties zijn van nature netwerkorganisaties bij uitstek. Via Aedes en andere kanalen komen ze elkaar tegen. Maar hoe wil de corporatie op zoek gaan naar mogelijke partners die kunnen bijdragen aan het realiseren van de gestelde doelen? Vier opties:

- toeval: in gedachten de doelstellingen houden en kansen pakken waar ze voorkomen
- georganiseerd toeval: eerst vooronderzoek doen naar potentiële partners en deze vervolgens 'bij toeval' ontmoeten
- vanuit het huidige relatiebestand in gesprek gaan met vooraf geselecteerde partijen
- georganiseerd: door met een aantal corporaties uit de omgeving een bijeenkomst te beleggen en in gesprek te gaan of ze zouden willen samenwerken en wat dit mogelijk kan opleveren.

Toelichting:

Dat deze prescan op tafel ligt, is niet toevallig. De eerste gedachten over samenwerking hebben zich gevormd. Met de antwoorden op bovenstaande vragen is meer helder over samenwerking en wat het kan bijdragen aan het bereiken van doelstellingen. Wat is nu, gelet op de interne en externe bewegingen en ontwikkelingen, het goede moment om de eerste stappen in samenwerking te zetten?

- korte termijn: minder dan één jaar
- middellange termijn: één tot drie jaar
- nog niet op korte of middellange termijn.

Toelichting:

3 Besluit

Verwoord, op basis van bovenstaande antwoorden, de uitgangspunten van de corporatie over samenwerking en wat dit betekent. Bespreek de punten die voor en tegen samenwerking spreken.

www.mo-plein.nl